

Dažniausiai užduodami klausimai apie tymų infekciją

1. Kas yra tymų infekcija?

Tai ūminė, itin užkrečiama, sisteminė odos bėrimą sukianti virusinė infekcija, plintanti oro lašeline būdu. Tymų infekcija iki šiol yra viena dažniausių mirčių priežasčių tarp visų vakcinomis kontroliuojamų ligų. Nors yra efektyvi imunoprofilaktikos priemonė, tačiau tymai išlieka globalinio masto sveikatos apsaugos problema.

2. Kas sukelia tymų infekciją?

Tymų virusas, turintis RNR, priklausantis *Morbillivirus* genčiai, *Paramyxovirus* šeimai. Tymų virusai yra ypač lakūs, todėl nesiėmus specialių apsaugos priemonių, jie plinta oro srautais pastato ribose: koridoriais, laiptinėmis, ventiliacijos kanalais, instaliacijų šachtomis ir pan. Virusas labai jautrus ultravioletinei spinduliavimui, todėl užsikrėsti tymais lauke tikimybė yra labai maža.

3. Kaip galima užsikrėsti tymų infekcija?

Infekcijos šaltinis – tik sergantis žmogus, kuris tymų virusą išskiria į aplinką su nosiaryklės sekreto lašeliais nuo pirmųjų ligos dienų iki 4 dienų po išbėrimo. Pagrindinis perdavimo būdas – oro lašelinis.

4. Kas dažniausiai serga tymais?

Tymams imlūs yra ir vaikai, ir suaugusieji. Šiai infekcijai ypač būdingas didelis užkrečiamumas. Imliose populiacijose susergera 90-95 proc. su sergančiu asmeniu bendravusių žmonių, o nuo vieno tymų atvejo kyla 15-17 naujų (antrinių) susirgimų.

5. Kokie yra tymų infekcijos simptomai?

Liga prasideda karščiavimu, konjunktyvitu, sloga, kosuliu ir Kopliko dėmelių atsiradimu (tai į druskos grūdėlius panašūs bėrimo elementai, kurie atsiranda ant skruostų gleivinės). Makulopapulinis odos bėrimas atsiranda 3-7 ligos dieną, iš pradžių ant veido, vėliau greitai išplinta ir apima liemenį, kojas, rankas. Infekcijos metu odos bėrimo neniežti, praeina per 7-10 d., o buvusio bėrimo vietoje būdinga odos hiperpigmentacija.

6. Kuo man/mano vaikui pavojinga tymų infekcija?

Tymų infekcija sunkesnė yra kūdikiams ir suaugusiesiems. Dėl tiesioginio viruso poveikio arba dėl bakterinės superinfekcijos kyla tymų komplikacijos. Dažniausios tymų komplikacijos yra vidurinės ausies uždegimas, plaučių uždegimas, laringitas, viduriavimas, encefalitas. 2015 m. visame pasaulyje nuo tymų infekcijos mirė 134 200 žmonių, didžiausias mirštamumas buvo registruojamas tarp jaunesnių nei 5 m. amžiaus vaikų.

7. Kaip gydoma tymų infekcija?

Specifinių gydymo priemonių nuo tymų nėra, todėl infekcijai taikomas simptominis gydymas. Tymais sergantys ligoniai dažniausiai gydomi namuose. Į ligoninę guldama, jei ligos forma sunki, esama komplikacijų. Pajutus pirmuosius tymų simptomus rekomenduojame kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

8. Ar persirgus tymais susidaro imunitetas?

Po ligos imunitetas įgyjamas visam gyvenimui.

9. Kaip apsisaugoti nuo tymų infekcijos?

Imunizacija gyvąja susilpninta tymų vakcina yra veiksmingiausia tymų profilaktikos priemonė. Vadovaujantis LR vaikų profilaktinių skiepimų kalendoriumi, skiriama 2 tymų vakcinų dozės. Pirmoji dozė skiriama 15-16 mėn. amžiaus, antra – 6-7 metų amžiaus vaikams. Taip pat neskiepyti, nepilnai skiepyti (viena tymų doze) ar nežinantys savo skiepimo būklės gali kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą dėl galimybės pasiskiepyti MMR (tymų, raudonukės, epideminio parotito) vakcina. Įskiepijus dvi tymų vakcinų dozes, pasiekama patikima ilgalaikė apsauga.

10. Ką daryti jei neprisimenu ar esu skiepytas nuo tymų?

Kreipkitės į asmens sveikatos priežiūros įstaigą į savo pediatrą ar šeimos gydytoją dėl galimybės peržiūrėti vaiko ar savo ambulatorinę kortelę, skiepimo pažymėjimą ar Tarptautinio skiepimo ar profilaktikos priemonių pažymėjimą. Jeigu minėtose dokumentuose nėra įrašo apie atliktą vakcinaciją nuo tymų, tuomet galima atlikti serologinius tyrimus, siekiant įvertinti asmenų imlumą tymams, raudonukei.

11. Ar vakcina nuo tymų infekcijos yra saugi?

Vakcina yra labai veiksminga ir saugi, tačiau esant nepakankamoms tymų vakcinų skiepimo apimtims, vaikų kolektyvuose gali pasitaikyti tymų susirgimų ir/ar protrūkių.

12. Ar MMR vakcina sukelia nepageidaujamas reakcijas?

Vakcina nuo tymų, kaip ir visos kitos, gali sukelti nepageidaujamą reakciją, nors ji pasireiškia ne visiems žmonėms. Dažniausios MMR vakcinų sukeltos nepageidaujamos reakcijos yra paraudimas injekcijos vietoje ar/ir karščiavimas $\geq 37,5$ °C. Labai retai būna neryškūs tymų infekcijai būdingi klinikiniai požymiai: bėrimas, sloga, neintensyvus kosulys ir Kopliko dėmelės.

13. Ar yra ryšys tarp MMR vakcinų ir autizmo?

Tėvai dažnai pirmuosius vaikų autizmo požymius pastebi po jų pirmojo gimtadienio. Paprastai nuo tymų, raudonukės, epideminio parotito vaikai skiepijami sulaukę šio amžiaus, tačiau tai nereiškia, kad ši vakcina sukelia autizmą. Įvairiose užsienio valstybėse (Danijoje, Švedijoje, Suomijoje, Kanadoje, JAV ir Jungtinėje Karalystėje) atlikus plataus masto mokslinius tyrimus su šimtais tūkstančių vaikų nebuvo nustatyta jokio sąryšio tarp MMR skiepimų ir autizmo.